

Oponentský posudek diplomové práce Kateřiny Najmanové Návčik dovednosti psaní v češtině jako cizím jazyku u žáků ZŠ s ukrajinským mateřským jazykem

Diplomovou práci Kateřiny Najmanové jsme si přečetla s velkým zaujetím, protože zpracovala velmi důležité a potřebné téma, význam tohoto tématu si opět intenzivně připomínáme v posledních dvou letech.

1. Koncepce práce

Práce je rozdělena do tří základních částí, na teoretickou část navazuje část empirická a potom metodická, v empirické části autorka provedla analýzu nasbíraných textů, jejichž autory jsou žáci s OMJ, v metodické části autorka prezentuje vlastní návrh dvou písanek pro oba stupně ZŠ.

Práce trpí vážnými strukturálními nedostatky, které znemožňují čtenáři snadné sledování obsahu, struktura je chaotická, např. metodologie je částečně představena v úvodu, avšak následně opět zmiňována v kapitole věnované empirickému výzkumu. V teoretické části je značné množství nadbytečných kapitol, které nesouvisí s hlavním cílem práce. Například vývoj písma, typy písma a metody výuky psaní v historickém kontextu jsou informace, které jsou mimo rámec tématu a snižují relevantnost textu.

Celkově můžu konstatovat, že by práce zasloužila důkladnou revizi a úpravu struktury, odstranění nadbytečných kapitol a jasné vymezení využití odborné literatury. Takové změny by mohly výrazně zlepšit kvalitu a srozumitelnost prezentovaného výzkumu. Stejně tak v práci chybí jasné vymezení některých základních pojmů, které se potom různě variují a ubírají textu na věrohodnosti.

Na druhé straně je potřeba zmínit, že práce má jasně formulovaný cíl a že autorka tohoto cíle v dostatečném rozsahu dosáhla.

Hodnocení: C

2. Metodologie a zpracování dat

K metodologii mám dvě zásadnější připomínky: první směřuje k nasbíranému materiálu a také k vytvořenému metodickému materiálu. Autorce se podařilo získat poměrně úctyhodné množství materiálu, který určitě nebylo jednoduché vzhledem k práci s citlivou a zároveň jazykově znevýhodněnou skupinou respondentů získat, stejně tak vytvořené písanky jsou jistě produktem mnoha hodin práce.

Na druhé straně (a je to už uvedeno v předchozí části posudku) je popis metodologie velmi zamotaný a roztažený po několika kapitolách, některé informace je z textu velmi obtížné, případně nemožné vyčíst. Při prezentaci nasbíraných dat neproběhla dostatečná anonymizace údajů, autorka uvádí přímo školu, na které výzkum probíhal, ročníky, které respondenti navštěvovali a příbuzenské vztahy mezi respondenty.

Autorka jako jeden z výzkumných nástrojů využila dotazník pro žáky, získaná data v práci nejsou hlouběji analyzována ani interpretována. Výzkumná část přináší podrobné kazuistiky jednotlivých respondentů, závěrečná syntéza ale bohužel neposouvá interpretaci dat na další úroveň, pouze ve zkrácené podobě opakuje již řečené.

Poslední třetina práce věnovaná metodickému popisu vytvořených písanek je čtenářsky velmi nekomfortní, prezentaci koncepce takového materiálu by určitě prospěla promyšlenější struktura, využití tabulek nebo nějakého způsobu grafické prezentace apod. Je škoda, že autorka nevyzkoušela (nebo to alespoň nezmiňuje) svůj ucelený materiál přímo ve třídě.

Hodnocení: C

3. Práce s odbornou literaturou

Seznam literatury je pečlivě sestaven a obsahuje relevantní, důvěryhodné a aktuální položky v přiměřeném množství. Autorka projevila schopnost vybírat literaturu, která podporuje a obohacuje obsah práce. V textu není na některých místech jasně rozlišeno mezi citacemi a autorským textem, což zpochybňuje spolehlivost informací prezentovaných v textu.

Předložené písaneky bohužel nereflktují předchozí práci s odbornou literaturou, což podporuje pocit fragmentárnosti při čtení textu.

Hodnocení: B

4. Formální úroveň práce

Diplomová práce se vyznačuje přiměřeným rozsahem, obsahuje vhodné náležitosti, jakými jsou abstrakt, anglickojazyčný abstrakt, obsah a další.

Text je koherentní a odpovídá nárokům odborného stylu, v menší míře vykazuje různé jazykové nedostatky, zejména v oblasti syntaxe.

Hodnocení: B

Celkové hodnocení

Předložená diplomová práce má potenciál zejména ve své metodické části, písanky mohou být užitečným materiálem pro učitele na ZŠ. Z toho důvodu je škoda, že nebyly v rámci sběru dat více reflektovány za strany žáků ani učitelů.

Přes výše uvedené připomínky práce vyhovuje nárokům kladeným na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení velmi dobře.

Otázka k obhajobě: Můžete během obhajoby doložit na základě rešerše dostupné literatury, zda použitá metoda prvopočátečního psaní má souvislost s efektivním rozvojem čtenářské gramotnosti? Jaký je vztah mezi výukou čtení/psaní a rozvojem ČG?

V Chrášťanech 29. 1. 2024

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.